

על הקנזוס ולא הקונסנזוס

גיליון מספר 99

יום שישי יז' באדר א' תשע"ו, 26 בפברואר 2016

@ ~~~~~ @ ~~~~~ @ ~~~~~ @ ~~~~~ @ ~~~~~ @ ~~~~~ @

שימו לב, העלון מחולק לשניים, דברי מחשבה והודעות שוטפות. המעוניינים בהודעות בלבד- נא לעבור לחלקו השני באמצע הדף

לקראת שבת

ברוטוס , הם קראו לו, ללוקיוס יוניוס. ברוטוס- משמע הטיפש. אפשרו לו להגיע לאספות חצר המלוכה, ולהיכנס לארמונות האצילים, וכי מה יש לחשוש מטיפש שתקן וחסר בינה כברוטוס.

כמה תמיהה התמלאו, כשברגע האמת, כשהסחי והתעוב מרישעת המלך עברו גבולות, פתאום עלה דווקא הטיפש הלזה, ברוטוס בעצמו, לנאום בלהט, להבטיח נקמה, להישבע לרדוף את המלך ומשפחתו עד סוף המקומות ועד קץ הזמנים. ודבריו הנוקבים, מסודרים ואיתנים נהפכו, על ידי הטיפש הזה למעשים עוצמתיים.

ככה יצא , בדרכה המתעתעת של ההיסטוריה, שדווקא 'ברוטוס' , הטיפש הרומי, הוא שרשום על שמו הפרק במגילת דברי הימים של ביטול המלוכה הרומית והפיכתה של רומא לרפובליקה.

מעצמת העולם הפכה להיות גם לפוליטיקה המתקדמת בתבל. וכל זה בגלל חכם אחד שהסתיר את חוכמתו התחפש לטיפש וכונה בשם "ברוטוס" (ולא , זה לא הברוטוס השייקספירי של "הגם אתה ברוטוס" שהיה מעורב ברצח נירון קיסר, למרות שגם הוא, ברוטוס שכמותו, כונה טיפש וחסר ערך, והתגלה כמסוכן..)

בצעירותו, כשנודע לו רצח אחיו הגדול החליט לוקיוס יוניוס (עוד לפני שכונה ברוטוס) בליבו להתחפש לבלתי מזיק, לשתוק, להסתיר את דעותיו, לא לעורר תשומת לב. רק כך , ידע, לא יקום עליו אחד ממתחרי ההנהגה להורגו.

ככה מונה 'ברוטוס' טיפשי שכזה להיות לקונסול הראשון של רומא, וככה התחילה מסכת הרפובליקה, עד שקמה לה הקיסרות.

הקונסול ברוטוס, שהתגלה כאיש חריף וחכם, היה צריך להשתית דרכי הנהגה ברפובליקה החדשה, כאילו שישדרו את השוני מול המלוכה הקודמת מחד, אבל יאפשרו למנהיג לשלוט ראשית הוא יסד את משרת ה"פרטור", משמע – "ההולך קדימה", שהתחלפה אחר כך להיות "קונסול" – משמע "ההולכים ביחד", שינהיג, כראשון על שווים, את העם. אחר כך הוא יסד את הקונסורה עצמה. הקונסורה היתה אחת המשורות הבכירות ביותר בתקופת הרפובליקה. הקנסוס – היה ראש מפקד אוכלוסין, ממונה על מפקד הרכוש, והמגדיר את מעמדות העם. בתקופת הקנזוס התבקשו כל אבות המשפחה להתייצב בשדה מארס שליד רומי, להצהיר על בני שושלתם, להצביע על כל בני משפחתם ולהצהיר על רכושם. הקנזוס היה אומד את המידע מגדיר את מעמד המשפחה בהתאם ליחוסה לרכושה ולשאר היבטיה, מגדיר את גודל המס שעליה לתת, מציב את ברי הגיוס בחילות השונות, וסופר את מספר האזרחים הרומים, ובהתאם קובע את מכסת הבוחרים לסנאט.

סיפורי פלא רבים סופרו על פלאי הקונסולה. שם הצליחו בעלי מעמד בינוני לעלות את מעמדם בזכות שכנוע הקנסור על ריבוי רכושם, שם שודכו בנות אצילות לבנים עשירים כדי להכפיל מעמד של יחוס בכסף, שם גיבורי מלחמה נתנו חסות לבנות סנאטוריים כדי להשביח את השושלת. כאילו משרד שדכנות עצום, נפתח בשדה מארס, ששילב לו גם מינהל עסקים ועוד ניחוחות של מיני אינטרסים. כל זה ארע בטקס המפקד הגדול. ראשון בפוליטיקה – של מפקדי אוכלוסין מסודרים, אבל לא ראשון בהיסטוריה. כי מפקד האוכלוסין הראשון המצוי בכתובים, היה זה שנעשה במדבר סיני המתואר בפירוט בפרשת השבוע שיקראו השבת בבתי הכנסת "פרשת כי תשא"

אלא שחוכמת ספר שמות, הספר שעצם שמו מחפש את השם של כל אחד, היתה להזהיר ממעמדות מפוקפקים של ניסיון להגדיר אדם דרך מעשה ספירה פומבי. או במילים אחרות, רלוונטיות לשיח החינוכי היום – לא הכל מדיד... "כי תשא את ראש בני ישראל בפקודיהם" פותחת הפרשה. מבינה את הצורך של מנהיג לדעת מי הם מונהגיו, כמה הם, מי מהם יוצאי צבא, וכמה מתוכם בעלי ממון, או בעלי הנהגה.

אבל הפרשה מזהירה. הניסיון להגדיר אנשים במספרים הוא ניסיון שיש בו סכנה. הצורך למדוד ולספור, למנות ולהגדיר טומן בחובו התרחשויות שהם אירוניות, טראגיות ולעיתים גם לא מוסריות כמו דברי הימים של שדה מארס. אדם הוא יותר ממספרו, יותר ממה שהוא יכול לפרוש את רכושו, יותר ממה שמסוגל להצביע על בני משפחתו.

יש לו מהות אנושית שהיא מעבר להגדרה. בחלק מעולמו הוא קצת "פרטור" – ראשון להולכים, בחלק ממהותו הוא "קונסול" הולך ביחד עם שווים לו, ויש מקומות אולי שהוא מאחורי חבריו. יש לו הוא משלו, יותר ממה שניתן להכניס לכל מסגרת.

בשתי הזדמנויות מגדירים הכתובים את כמותם של בני ישראל: פעם אחת "וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסְפָּר" ופעם אחרת: הבט נא השמימה וספור את הכוכבים, אם תוכל לספור אותם, כה יהיה זרעך" פעם אחת משול עם ישראל לעפר – שהוא מהותו בהיותו רב, אין משמעות לגרגר אחד העומד בפני עצמו, מהותו של העפר הוא בציבוריותו. ופעם שניה משול עם ישראל לכוכבים אשר בשמים, שכל אחד מאיר מעצמו, באור משלו, במקום משלו באופן שלו. את אילו גם את אילו לא ניתן לספור.

זאת מהות הכלל הישראלי- שהוא חייב להיות ציבור, הן בכך שכל אחד הוא מיוחד בעצמו, והן בכך שכל המיוחדים הללו מתחברים יחד למהות אחת.

לכן מסוכן כל כך לנסות להגדיר, לספור, לתת מידה ותיאור מדויק של הכלל הזה. על זה מזהירה הפרשה.

כמו ברוטוס עצמו שהסתיר את מהותו, נחשב לשוטה והפך את ההיסטוריה.

יש משהו בזה שלא לנסות לדעת כל הזמן את מהות הכל בדיוקנות. לדעת לעיתים להסתתר אל מתחת למספר כללי, לדעת שיש מה ש"לא ימד ולא יספר" להיזהר לא לתבנת כל דבר לתבניות מדודות.

ולצד זה כשמגיע רגע הספירה,

להיזהר שהיא תהיה "נשיאה" (ככה מכונה הפרשה הזאת כי תשא, כי תרים, כי תינשא) שהספירה לא תפחית את הערך על ידי מדידת יתר או הגדרת יתר מרובה מידי. שלא תהפוך את כולם לשטוחים ושווים. או מדידים, ואז סופרים על ידי כך שכל איש נותן מחצית השקל, כולם נותנים משהו, שהוא רק חלקי, ככה שאפשר לדעת כמה אנשים בפועל יש, אך לדעת שזה רק חלק ממה שניתן לדעת על אנשים...

אז מה בסוף?

שוב הגענו למדידות מבחנים וניסיון תמידי לדייק

ואיכשהו שוב יוצא שלא הכל מדיד, לפחות לא על ידי מדידה אחידה,

ושצריך להחכים לתת לאנשים להיות כוכבים, ולא רק שווים זה לזה כעפר הארץ, שיש לו חשיבות, אבל פחות עוצמת הארה.

ובעיקר שלעיתים דווקא כשקצת מכסים, אפשר להפוך את הסיפור ההיסטורי כולו, וכשנותנים לכל אחד לספר את הסיפור של עצמו- מרוויחים סיפור עולמי חדש לגמרי.

וכשבטוחים שכל אחד הוא רק חצי, ויש עוד הרבה משלו שעוד לא גילינו, ובה בעת הרבה צורך בהרבה חצאים אחרים, כי הוא לבדו לא סיפור שלם.

אז יש נשיאה, גדילה, צמיחה אמיתית.

תשאלו אפילו את ברוטוס.

שבת שלום

דסי

וצוות האגף לחינוך על יסודי

[הצטרפו לרשימת התפוצה.](#)

[לגיליונות הקודמים.](#)

מבט ללמידה משמעותית

הפעם – שיתופי פעולה בין מורים

תיעוד שיעורים בוידאו לשיפור ההוראה - בשנים האחרונות הולך ומתרחב השימוש בהקלטות וידאו לצורך שיפור ההוראה. אחד התוצרים של פרויקט מחקר רחב היקף בנושא, שנערך בשלוש השנים האחרונות באוניברסיטת הרווארד, הינו ערכת כלים לקהילות מורים המבקשות להשתמש בוידאו לצורך שיפור ההוראה. הפרויקט מיפה את האתגרים הרבים

והמורכבים בהטמעת וידאו בפיתוח מקצועי של מורים ופיתח גישות להתמודדות עם אתגרים אלה, שנבחנו בשדה במספר מדינות בארה"ב. הידע האקדמי שנצבר סוכם עבור המורים בתור סדרה של כלים שימושיים, הניתנים להורדה בחינם. לכתבה על הפרויקט [לחצו כאן](#). מקור: בלוג ביה"ס לחינוך של אוניברסיטת הרווארד . בהקשר דומה, מורה בוגרת הרווארד כותבת על החשיבות הגדולה של [שיתופי פעולה בין מורים](#) לצורך התמקצעות ושיפור הישגי תלמידים, על החסמים המפריעים ליישום עיקרון זה ועל דרכים אפשריות להתמודד איתם, כולל קהילות וירטואליות (כמו אלו שמפעילים מפמ"רים במזכירות הפדגוגית). הופיע ב"מוסף לשבת" 25.10.15, ד"ר איתי אשר – משרד המדען הראשי של משרד החינוך

ש"ת – תכנית ההבחנות החדשה

אתם מוזמנים להיכנס לפורום ([קישור לפורום](#)), לעיין בתשובות ואף לשאול שאלות משלכם. כל המידע מצוי באופן קבוע ומתעדכן תמיד, נהלים, כלים המלצות- באתר האגף לחינוך על יסודי- [כאן תכנית הבחנות](#).

לבקשת רבים מכם **מצורפת שוב** המצגת מעודכנת של : [ארגון הלמידה ותעודות הסיום](#) - [לקט שאלות ותשובות](#) הרבה נהלים שאלות וכללי היבחנות מרוכזים בחוברת זאת, מאוד מומלץ לאפשר לכל חדר המורים להיחשף למידע!

שימו לב שכל הנהלים וכל החומרים מצויים באתר האגף לחינוך על יסודי

השבוע בחרתי לענות על שאלות שעלו בכנסי המנכ"לית האחרונים (בשבוע הבא נגיש מקץ נוסף):

מתי ואיך מדווחים על ההשכלה הכללית? תשובה

יש לדווח על "השכלה כללית" בתום השנה בה נלמדה . כל קורס "השכלה כללית" ידווח על פי סמל השאלון המופיע [בקובץ השאלונים](#).

איך מדווחים על יחידת המדעים? תשובה

על פי סמל השאלון המופיע [בקובץ השאלונים](#).

אם לומדים ביולוגיה כמקצוע מורחב האם ניתן לחשב את היחידה הראשונה כיחידת מדעים? תשובה

לא. ישנו פטור מלימודי "מבוא למדעים" רק במקרים הבאים: תלמידים שמגבירים שני מקצועות מדעיים, תלמידים הלומדים בנתיב טכנולוגי או תלמידים הלומדים בנתיב החקלאי.

האם ניתן לאפשר לתלמיד ללמוד יותר משלושה מקצועות מורחבים ובסוף יא' או יב' להחליט אילו מקצועות להשאיר בתעודת בגרות ואילו לבטל? תשובה

כבר בשלב התכנון יש לקבוע מהם המקצועות עליהם יבחן התלמיד, בהתאם למגבלת המורחבים. כפי שמופיע במצגת "[ארגון הלמידה ותעודות הסיום - לקט שאלות ותשובות](#)". יש להגיש את התכנון לוועדה המלווה ולקבל את אישורה. עם זאת, אם במהלך הלמידה רוצים לשנות, ניתן תמיד להיכנס לתכנון לבטל את המקצוע המורחב המתוכנן ולבקש במקומו אחר. בכל מקרה לא ניתן להזמין שאלונים ליותר מקצועות ממספר המורחבים המותרים. אציין שלמחזור ז לא הכנסנו מערכות ממוחשבות לתהליך כדי להקל ולכן לשנה זאת הדברים יותר "רכים".

איך תלמיד שסיים את לימודיו משלים 30%?

תשובה

לאחר סיום לימודיו, יוכל תלמיד להבחין על חלק ה-30% כנבחן משנה, במבחן חיצוני.

רפורמת "עוז לתמורה"

כנס ארצי למנהלים, מצטרפי רפורמת עוז לתמורה חדשים בשנת הלימודים תשע"ז, יערך ביום רביעי כ"ב אדר א' 2 למרץ 2016 בבית התרבות - תיכון הראל, רח' החוצבים 6, מבשרת ציון, בין השעות 13:30 - 17:30. הזמנה מפורטת תשלח/נשלחה למנהלים דרך הפיקוח / מחוז.

הכנס יתמקד בידע הנצבר ניהולי / חינוכי ביישומה של הרפורמה לאורך 5 השנים האחרונות - צירים מרכזיים מובילי הצלחה, נהלים ומענים, למידה מהצלחות (למידת עמיתים) ולבסוף פאנל של שואלים ומשיבים.

השתתפותכם חשובה וחיונית להובלתה המוצלחת של הרפורמה ולהבנת יתרונותיה כפלטפורמה מיטבית בית ספרית בישומם המוצלח של תכניות המשרד בכלל, ובדגש על הלמידה המשמעותית ותכנית ההיבחנות החדשה בפרט. מצפים לראותכם

אתם מוזמנים להיכנס לפורום ([קישור לפורום](#)), לעיין בתשובות ואף לשאול שאלות משלכם.

מצורפת [מפת פניות עוז לתמורה](#) שבו ריכזנו עבורכם את כל דרכי ההתקשרות בכל שאלה שעולה, נשמח לתת מענה. וכן, מצורפת [מצגת תנאי שירות לעובדי הוראה](#)

לקראת כנסי המנהלים החדשים שיתקיימו בחודש הבא עודכן [מודל המוח](#). הנכם מוזמנים לשלוח אלינו מודלים נוספים שנעלה למודל המוח דרך הרפרנטים או המפקחים הכוללים

השבוע נציג מודל של בית החינוך ע"ש רבין בתל מונד, בית ספר בהנהלתו של ישראל וילוז'ני "[שעות פרטניות במפגשים אמפטיים המקדמים הבניית זהות](#)".

כניסה לעוז לתמורה תשע"ז

האם יש חובה להיכנס לרפורמת עוז לתמורה בתשע"ז?

תשובה

החל משנת הלימודים תשע"ז תיושם הרפורמה באופן מלא ומחייב בכלל החטיבות העליונות המפוקחות על ידי משרד החינוך, בכפוף להוראות ההסכם.

טעימה משמעותית

[הענן החינוכי](#) - כל השירותים המתקשבים לבית הספר.

[אליפות הסייבר](#) - משרד החינוך משקיע במהנדסי המחר, במשק העתידי!

מדינת ישראל רואה חשיבות רבה בפיתוח ההון האנושי בכל תחומי הטכנולוגיה ובתכנות בפרט. לפיכך משרד החינוך בשיתוף גורמים נוספים נרתם למאמץ לאומי ביוזמה חדשנית במטרה להגדיל את מספר התלמידים השולטים בסביבה טכנולוגית משתנה תדיר ומכירים את יסודות התכנות, החל מתלמידי בתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים ועד לתלמידי בתי הספר התיכוניים, כיתות ג-יב. תלמידי התיכון שיודעים כבר לתכנת, הונחו על ידי מדריכים (מנטורים) מהתעשייה כדי לשכלל יכולותיהם לרמות חשיבה גבוהות. למרות שהשלב הבית ספרי הסתיים, המשחק יישאר פתוח למשחק חופשי עד סוף אוגוסט 2016 עבור כל בתי הספר שהשתתפו

הספרייה הלאומית

[הספרייה הלאומית, השבוע: בעקבות כתבי יד:](#)

כתבי היד שמגיעים לידי החוקרים בספרייה הלאומית, חושפים לעיתים סיפורים משונים ומפתיעים ביותר. כך למשל, "מה חיפש השוחט ממרוקו באמזונס בתחילת המאה ה-20?" כתב יד מתחילת המאה ה-20 הצליח לעשות סיבוב מקיף ברחבי העולם. לכאורה, מדובר בכתב יד פשוט יחסית: פנקס שוחט, שמכיל בתוכו הלכות שחיטה. כותב כתב היד, יהודי ממרוקו בשם שלום עובדיה, היה שוחט במקצועו, וכיאה לכל בעל מקצוע, העתיק לעצמו טקסטים הלכתיים בנושא. [לסיפור המלא](#)

אז מה היה לנו?

הצעות לפריסת ההבחנות ו"מודל הסינוסים" - אגף א על יסודי

לבקשת המנהלים איתם נפגשנו במסגרת סיורי המנכ"לית, אני מצרפת לעלון את ההצעות לפריסת ההבחנות ואת מודל הסינוסים.

קבצים אלו יועלו לאתר החינוך העל יסודי בתום סבב הסיורים הנוכחי.

[הצעות לפריסת ההבחנות לפי מגזרים "מודל הסינוסים"](#)

מכתב למנהלי בתי הספר - הזנת ציונים באופן ממוחשב-

במהלך מועד החורף האחרון התקיים ניסוי ב-164 ביה"ס אשר הזינו ציונים שנתיים באופן מתוקשב. הנסוי זכה להצלחה ניכרת ולנוכח זאת החליטה המנהלת הכללית על הרחבתו.

מצ"ב מכתב, בו אנו קוראים לביה"ס המעוניינים בכך להצטרף להזנת הציונים באופן מתוקשב (למעוניינים בלבד!) כבר למועד הקיץ הקרוב.

מצ"ב [מכתבו של אריאל לוי](#), מנהל המינהל הפדגוגי

תכניות לימודים ומבנה ההערכה בבחינות הבגרות על פי תכנית ההיבחנות

החדשה

השנה לראשונה, ייגשו תלמידי כיתות י"א (המחזור הראשון של הרפורמה) לבחינות הבגרות מתכונתן החדשה. יתקיים שאלון חיצוני אחד לרוב המקצועות, המבוסס על חלק מחומר הלימוד, ובנוסף למידה והערכה בדרכים חלופיות המוערכת בבתי הספר תוך שימת דגש רב יותר על הערכת תהליכי הלמידה.

הכלים המרכזיים שנבנו לאפשר את הלמידה המשמעותית קשורים להתאמת תכניות הלימודים ותכניות ההיבחנות. המסמך שלפניכם, בא לתת תמונה מלאה על תכניות הלימודים בחטיבה העליונה בתחומי הדעת השונים ולסייע בארגון הלימודים וההיבחנות. מטרתו להנגיש לכם באופן ידידותי את השינויים שנערכו לאחרונה על מנת להתאים למבנה ההבחנות. [קישור לחוברת](#)

חוזר לבעלויות תשע"ה/2 - תוכנית היבחנות חדשה בבחינות הבגרות

בחטיבה העליונה – חלוקת גמול בגרות

לבקשת מנהלים בכנסים אי מצרפת את החוזר לבלויות שפורסם שנה שעברה בנוגע לגמולי ההגשה לבחינות השונות.

החל משנה"ל תשע"ה מונהגת תכנית ההיבחנות החדשה בבחינות הבגרות בחטיבה העליונה. במסגרת תוכנית זו, לכל בחינה חיצונית בתחום דעת (להוציא מתמטיקה ברמה של 4 ו-5 יח"ל) מתלוות הערכה בית ספרית (הערכה חלופית) בתחום הדעת.

מטרת [חוזר זה](#) הינה לסייע בהבנה ויישום של חלוקת גמול הבגרות, בתחומי הדעת השונים, בין הבחינה החיצונית להערכה הבית ספרית, בהתאם לכללים המצוינים בסעיף 1 לעיל.

[מצרפת טבלה המפרטת את הזכאות לגמול בגרות במקצועות השונים](#) בעקבות הרפורמה ללמידה משמעותית.

[הכרה בבית ספר לצורך התחשבות בציונים שנתיים ובית ספריים- אגף על](#)

יסודי

בשבועות אלו מתכנסת וועדת ההכרה בבתי הספר להתחשבות בציוניהם ודנה בכל הפניות שהגישו בתי הספר. הדיונים מתמקדים בשלב ראשון בהכרה הזמנית ובשלב שני- בהכרה קבועה. השנה הקדמנו את תהליך ההכרה בבתי הספר על מנת לתת מענה לבתי הספר כך שיוכלו להיערך כראוי. תשובות הוועדה נשלחות בכתב לבתי הספר. חשיבות ההכרה לבתי הספר ניכרת היות וההערכה הבית ספרית על 30% מותנית בהכרה בציוני בית הספר.

[תכנית חלוצי הערכה – רישום מועמדים חדשים לשנת הלימודים תשע"ז -](#)

סיום הרישום- 29 בפברואר 2016- אגף על יסודי

התכנית "חלוצי הערכה" החלה לפעול בשנת הלימודים תשע"ד בהלימה לרוח התכנית "ישראל עולה כתי" וממשיכה מאז. התכנית מבקשת לקדם פיתוח תרבות בית ספרית ממוקדת פדגוגיה מקצועית ואוטונומית, לקדם פדגוגיה בה התלמיד לוקח על עצמו להוביל את הלמידה של עצמו והמורה משמש כמנחה, מסייע, משוחח. לאפשר למורים מנוסים לקדם את תלמידיהם למצוינות בתחומי דעת שונים בד בבד עם פיתוח כישורים שונים. האישור לבית ספר כחלוץ הערכה ניתן עבור מקצוע/שאלון מסויים בלבד, ותקף לשני מחזורי תלמידים ללא צורך באישור נוסף. הכנסת תחום דעת נוסף לבית ספר שהוא כבר חלוץ הערכה מחייבת אישור נוסף. האישור מוצא על ידי האגף לחינוך על יסודי על דעת ובהמלצת המפמ"ר. [למסמך המלא](#) מצורף [קישור לטופס בקשת הצטרפות לתכנית חלוצי הערכה](#), למועמדים שיגישו את טופס הבקשה להצטרפות וימצאו מתאימים ישלח טופס להגשת מתווה התכנית.

[עבודות גמר – מידעון ועוד..- אגף על יסודי](#)

עיצומם של ימי העומס בקבלת ההצעות ותהליך האישור, אנו שמחות להעביר לכם רכזים ורכזות יקרים, את ה**מידעון** ובו מגוון חדשות וידיעות רלוונטיות.

הפיקוח על עבודות הגמר מטפל בימים אלו בלמעלה מ- 830 הצעות חדשות ומרתקות, ללמידה אישית פורצת דרך ומרתקת. והיד עוד נטויה... אנו נהנות לקרוא את ההצעות ולהעמיק בנושאים השונים, בצירופים ובחיבורים. אנו נחשפות למגוון הצעות מקוריות ורעננות, ובטוחות ששם אחד שמתחיל דרכו בימים אלו כתלמיד/ה הכותב עבודת גמר – ת/יעמוד ביום מן הימים על במת מקבלי פרס והוקרה על מחקר פורץ דרך. ולכם יש חלק גדול בתהליך הזה! אנו מתנצלות על העיכובים שנגרמים בשל עומסים על המערכת ומבטיחות להשלים את הפערים בימים הקרובים. בשבוע הבא נקיים שולחן עגול עם כלל מפעילי כתות ומכונים הכותבים עבודות גמר. מצ"ב [מצגת ההנחיות לשליחת הצעה לעבודת גמר](#). אנא הקפידו להשלים תהליך של שליחת הצעות מתוקנות [בהקדם](#) והימנעו מפתיחת הצעה חדשה.

[סירי תת הועדה לפרס חינוך ארצי בעל יסודי- אגף על יסודי](#)

השבוע סיימנו את סירי תת הועדה לשנת תשע"ו, בשלושה בתי ספר: מדרשת אמי"ת קמה בירוחם, בית הספר לקציני ים אורט באשדוד, ורב תחומי ע"ש יגאל אלון, עמל א' רמלה.

מדרשת אמי"ת קמה – בירוחם – ביה"ס מציג רוח חדשנית מבחינה דתית המשלבת לימודים תורניים ברמה גבוהה וחשיפה למקורות יהודיים. ביה"ס מציג רוח פלורליסטית וקבלה של מגוון בנות ומשפחות מרקע חברתי אישי ודתי שונה. בנוסף, בנה ביה"ס מסגרת יום לימודים הבנויה על "חצימים" ולא על שיעורים של 45 דקות על מנת לאפשר ביצוע תהליכי למידה שלמים ומשמעותיים.

קציני ים אורט אשדוד - בית הספר השכיל לשלב כוחות עם כל הגופים השותפים לעשייה. בית הספר משמש כמוקד ואליו הוא מחבר את עולם חיל הים ועולם הפנימייה. התלמידים מרגישים שביעות רצון, הערכה עמוקה והוקרה לנעשה. הבוגרים – געגוע. בית הספר פועל על בסיס נתונים מדויקים על כל ילד וילד ופועל על פיהם להעצמה של כל אחד ואחת בהתאם ליכולותיהם, לכישוריהם ולאפשרויותיהם.

רב תחומי ע"ש יגאל אלון, עמל א' רמלה - בשנים האחרונות, עבר בית הספר מהפך מבחינה אקדמית, חברתית, ורגשית. שינויים אלו הינם משמעותיים ביותר עבור תלמידי בית הספר ומורי בית הספר. במיוחד לאור העובדה שבי הספר אינו ממיין ובמכיל שתי כיתות חינוך מיוחד ושתי כיתות אומ"ץ. המנהיגות הבית ספרית מטפחת את התלמידים והמורים ויוצרת קהילות חשיבה ולמידה משמעותיות.

כנס מנהלי בתי ספר על יסודיים - החצי שנתי בהשתתפות מנכלית המשרד **הנהלת המשרד:**

במהלך חודש פברואר, מקיימת המנכל"לית, בהשתתפותנו, כנסי מנהלים נוספים במחוזות השונים להלן מועדי הביקורים הבאים:
28.2 – מחוז דרום (על יסודי)
29.2 - מחוז חיפה (על יסודי)

עדכוני שגרה מהיחידות השונות

הרצאות מרץ באקדמיה ברשת

מכשירים ומקורות פולטי קרינה עם ד"ר סיגל סדצקי – להורים ולמורים
כ"ב באדר א' תשע"ו, 2 במרץ 2016, בשעה 18:00-18:45 **לרישום לחץ כאן**
"וכל גיא ינשא" בעקבות דמותו של הרב יוסף גנאסיא עם ד"ר יוסף שרביט – למורים
כ"ב באדר א' תשע"ו, 2 במרץ 2016 בשעה 20:00-21:30 **לרישום לחץ כאן**
עישון ומערכת הנשימה – לכיתות ז, כ"ח באדר א' תשע"ו, 8 במרץ 2016
בעברית עם ד"ר רוברט קלמפנר בשעה 10:15-11:00
בערבית עם ד"ר סמיר דקה בשעה 11:30-12:15
לרישום לחץ כאן

צרכן נבון עם הילה גלזמן – לכיתות ז-יב

ה' באדר תשע"ו, 15 במרץ 2016 בשעה 11:15-12:00 **לרישום לחץ כאן**

היוצר הדיגיטלי עם ד"ר יוסי אלרן – להורים ולמורים

ה' באדר ב' תשע"ו, 15 במרץ 2016, בשעה 18:00-18:45 **לרישום לחץ כאן**

אגף הבחינות - היערכות לבחינות בגרות מועד קיץ תשע"ו (2016)

משרד החינוך כבר נערך לקראת בחינות הבגרות במועד הקיץ הקרוב. הגורמים המקצועיים יושבים על המדוכה במטרה לשפר, לטייב, לפשט תהליכים ולהקל על עבודתכם בבתי הספר ככל הניתן. יחד עם זאת, מפאת החידושים הכרוכים במתכונת החדשה של בחינות הבגרות והצורך בשמירה על טוהר הבחינות, חלו מספר שינויים שיש להם השלכה על התארגנות בתי הספר לקראתן. **למכתב המלא**

אגף בחינות - לוח בחינות מועד קיץ תשע"ו (2016) – סופי

אנו מתכבדים להציג בפניכם את **לוח בחינות מועד קיץ תשע"ו (2016)** בגרסה סופית .

מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע - פרויקט דיווח ציונים מתוקשבים

הסתים בהצלחה רבה שלב א' של ניסוי "דיווח ממוחשב של ציונים שנתיים" לבגרות במועד חורף תשע"ו.

בניסוי השתתפו 164 בתי ספר אשר החליפו את הדיווח הידני בטופס 9501, ודיווחו את כלל הציונים השנתיים בכל המקצועות, במועד חורף תשע"ו, באופן ממוחשב.

המעבר לתהליך הממוחשב משלב הזמנת השאלונים ועד שלב הזנת הציונים השנתיים, הקל באופן משמעותי על המשתמשים, קיצר ויעל תהליכים הן באופן הדיווח והן באופן העברת הנתונים למרב"ד.

במסגרת הפרויקט הצלחנו להוכיח את היכולת שלנו לשתף פעולה עם התוכנות לניהול פדגוגי ולאפשר לבתי הספר סביבת עבודה אחידה ונוחה.

בשיתוף עם אגף הבחינות, כחלק מפרויקט השער, אנחנו מתחילים להיערך למועד קיץ, כפי שסוכם גם במועד זה, הכניסה לתהליך תהיה מרצון.

מדעי החברה והמטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים - יום הצרכן - הגינות בעסקים

כבכל שנה, יצוין גם השנה יום הצרכן הבינלאומי ב-15 במארס. מכיוון שחיי הסחר תופסים בחלק משמעותי בחיי היום-יום, היום הזה הוא הזדמנות לנו, הצרכנים, וגם לבעלי העסקים, לבחון האם עולם הצרכנות מוכון על-ידי הערכים הבסיסיים לאורם אנו מבקשים לחיות, ערכים כגון: יושר, אמינות, שקיפות, כבוד הדדי ובעיקר ערך ההגינות. מצ"ב ["החברת הגינות בעסקים"](#) מערך פעילות ליום הצרכן הבינלאומי 2016. וכן מכתבם של מנכ"לית משרד החינוך, מיכל כהן ומנכ"ל המועצה הישראלית לצרכנות עו"ד אהוד פלג ["מקדמים את ההגינות בישראל"](#).

מדע וטכנולוגיה – "הלב שלי"

אנו שמחים להזמינכם לסדרת הרצאות מקוונות- "אקדמיה ברשת" בנושא קידום בריאות במסגרת התוכנית ["הלב שלי"](#) – תכנית ייחודית לילדי ישראל. התוכנית היא תוצר של שיתוף פעולה בין הפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה במשרד החינוך, אגף טכנולוגיות מידע, רופאי האיגוד הקרדיולוגי בישראל, רופאי ספורט לילדים, דיאטניות ואחיות.

ההרצאות מיועדות לתלמידי בית הספר היסודי ותלמידי חטיבת הביניים. ההרצאות יינתנו בשפה העברית והערבית.

ההרצאות אינן כרוכות בתשלום, אך נדרשת הרשמה [מוקדמת](#).

[הזמנה בעברית](#) [הזמנה בערבית](#)

כחלק מהתכנית ישולב גם חידון ארצי של חמיצר, "כל עוד בלבב" בעקבות חמיצר ואוצרות בריאות הלב.

החידון יעסוק בתכני וערכי בריאות הלב סביב התכנים שנמצאים באתר ["הלב שלי - הורים וילדים"](#).

3 כיתות הזכות במקומות הראשונים יזכו ליום חווייתי בנושא מדע וספורט במכללת וינגייט, היכן שצמחו ספורטאי ישראל. במסגרת היום יפגשו התלמידים עם ספורטאי מצטיין. מבין הכיתות המשתתפות תערך תחרות הכיתה המצטיינת.

לאתר של חידת חמיצר "כל עוד בלבב" [לחצו כאן](#)

חידושים במינהל תקשוב - פברואר 2016 - מערכת תכניות חינוכיות

יחידת מסירה חמישית של מערכת תכניות חינוכיות עלתה לאוויר.

המערכת מנהלת מאגר תכניות חינוכיות, המופעלות הן ע"י היחידות השונות במשרד והן ע"י ארגונים שונים מהמגזר העסקי והמגזר השלישי (עמותות). כמו כן, המערכת מאפשרת למנהלי בתי ספר לדרג את התכניות המופעלות בבית ספרם ולמפקחים במשרד להוסיף חוות דעת. יחידת מסירה זאת מטפלת בנושאים הבאים:

· ניהול מסלול אדום לתכנית (תכנית האסורה לשימוש), בנוסף למסלולים הקיימים - הירוק והכחול

- דוחות חדשים
- הודעות אוטומטיות לנציג היחידה ברגע הוספת תכנית למאגר הקשורה אליו
- שיפוחים בממשק המשתמש

ידע סמים ואלכוהול, גליון 29

לעיונכם [לקט מחקרים עדכניים](#).

מצורפים מחקרים המדגישים את השפעות הקנאביס על התפקוד הלימודי ועל הבריאות הנפשית. במציאות בה הקולות ללגליזציה גוברים, אנו עומדים בפני אתגר חינוכי וחברתי למיגור השימוש בסמים.

מצטייני לימודי ארץ ישראל וארכאולוגיה

השבוע נערך טקס לחלוקת פרסים למורה מצטיין, בתי ספר מצטיינים ועבודות חקר מצטיינות בלימודי ארץ ישראל וארכאולוגיה. הפרסים שחולקו הם על שם רחבעם זאבי, והם מוענקים בהתאם לחוק ע"ש רחבעם זאבי ובהתאם לחוזר מנכ"ל משרד החינוך (תשס"ה) כחלק משיתוף הפעולה עם המועצה להנצחת זכרו של רחבעם זאבי במשרד ראש הממשלה. בטקס השנה השתתפו זוכים מהמגזרים: הממלכתי, ממלכתי דתי וחרדי. המשותף לכולם הוא האהבה לארץ ישראל לתולדותיה ולאתריה. פרס המורה המצטיין בהוראת לימודי ארץ ישראל הוענק לצחי זיסו, תיכון ממלכתי עמל ע"ש ניומן. הפרס הראשון בעבודות החקר המצטיינות הוענק לתלמידי התיכון החרדי ישיבת מאורות, בית שמש. הפרס הראשון לבתי הספר המצטיינים הוענק לאולפנת כפר פינס.

חינוך גופני – 28 בפברואר – 3 במרץ 2016

1. תחרויות הגמר הארצי לבתי הספר בכושר גופני תחרויות הגמר הארצי לבתי הספר בכושר גופני אשר אמורות היו להיערך ביום ב', י"ג באדר א' התשע"ו, 22 בפברואר 2016, בין השעות 09:30 – 15:00 בפארק הלאומי ברמת גן, **נדחו** עקב מזג האוויר ויערכו ביום שני, כ' באדר א' התשע"ו, (29.2.16), באותן שעות ובאותו מקום. **שר החינוך, מר נפתלי בנט, יכבד את האירוע בנוכחותו!** הנכם מוזמנים לטייל בפארק הלאומי ברמת-גן ולצפות בתחרויות! חוויה!!
2. האליפות הארצית של בתי הספר התיכוניים באתלטיקה קלה ביום ה', כ"ג באדר א' התשע"ו, (3.3.16), תיערך האליפות הארצית לבתי ספר על-יסודיים באתלטיקה הן לתלמידים והן לתלמידות. באליפות ישתתפו 14 קבוצות תלמידים ו-12 קבוצות תלמידות מכל מחוזות מערכת החינוך. האליפות תיערך באצטדיון האתלטיקה הדר יוסף, תל אביב, בין השעות 11:00 - 16:00. כולכם מוזמנים!
3. בטיחות בחינוך הגופני הפיקוח הארצי בחינוך גופני בשיתוף אגף הבטיחות הפיק [סרטון בטיחות](#) על חלק מנושאי החינוך הגופני הנלמדים במערכת החינוך. **סרטון זה הינו ראשון בסדרה.**

זה היה השבוע שהיה

- 21 בפברואר 1953 - פרנסיס קריק ג'יימס ווטסון ורוזלינד פרנקלין מגלים את מבנה ה-DNA
- 22 בפברואר 1914 - מלחמת השפות: חברת "עזרה" מודיעה כי שפת הלימוד בטכניון שעתיד לקום תהיה עברית
- 23 בפברואר 1455 - יוהאן גוטנברג מדפיס את הספר הראשון בעולם (תנ"ך גוטנברג) במכונת דפוס
- 24 בפברואר 1942 - אניית המעפילים סטרומה טובעת בים השחור לאחר פגיעת טיל טורפדו רוסי
- 25 בפברואר 1941 - שביתה כללית בהולנד במחאה על צעדי הנאצים נגד היהודים

זרקור מהשטח

אורט ספיר בירוחם - שיעור באזרחות - מפגש עם הסנגוריה הציבורית
ביום ראשון שעבר, התקיימו באורט ספיר בירוחם, סדנאות לשכבה ט' עם פרקליט ומתמחה מטעם הסנגוריה הציבורית. בסדנאות למדו התלמידים על הסנגוריה הציבורית ותפקידה, שמעו על ההליך הפלילי ותוצאותיו, על זכויות הנוער בהליכים הפליליים, על משמעות רישום פלילי ועוד. בנוסף נגעו התלמידים בסוגים שונים של עבירות תוך תשומת לב לעבירות ברשת, באמצעות לימוד קבוצתי שעסק בתיאורים של מקרים אמתיים בהם טיפלו הפרקליטים. הייתה חוויה מיוחדת!

בית ספר טכנולוגי חדש לבנים במזרח ירושלים

עיריית ירושלים חנכה לאחרונה את בית ספר טכנולוגי לבנים בירושלים - בית הספר הטכנולוגי הראשון לבנים בבית חנינא שבמזרח ירושלים. בית הספר החדש, המיועד לתלמידים מצטיינים, יהיה על אזורי, והוא יופעל לפי תכנית הלימודים הישראלית למגזר הערבי. בבית הספר ילמדו בהתחלה הנדסת תוכנה, אלקטרוניקה ומחשבים. בהמשך תיפתחנה מגמות נוספות בתחומי המדעים והטכנולוגיה. התלמידים ילמדו שישה ימים בשבוע, ישתתפו בסדנאות נוספות בחופשות ויקבלו תמיכה והעשרה בלימודי מתמטיקה, מדעים ועברית, על מנת לצמצם פערים קיימים. העירייה השקיעה בבית הספר כארבעה מיליון שקלים. בבית הספר מתוכננות להיפתח 14 כיתות לימוד. צוות בית הספר מורכב מסגל הוראה עם תארים אקדמאים גבוהים וניסיון עשיר בתחום ההוראה, לצד מהנדסים ומומחים בתחום ההיי-טק. ראש העיר, ניר ברקת, ציין כי בית הספר נועד לצמצם פערים בין המגזר היהודי לערבי ולקדם את איכות החינוך במגזר הערבי בירושלים. בית הספר הוקם לאחר שיח ארוך בין העירייה להורים, שרצו כי תקום מסגרת חינוך כזו עבור ילדיהם. ראש העיר קרא לתלמידי המגזר הערבי בירושלים להירשם לבית הספר החדש.

יום שדה החיטה – מסורת ייחודית בתיכון לוי אשכול שבכפר הירוק

בבית הספר התיכון על שם לוי אשכול שבכפר הירוק, הנהיגו מסורת של יום מיוחד בשנה: "יום שדה החיטה", כשהמטרה הינה לשמר את הקשר בין התלמיד לטבע. הפעילות מתרחשת סמוך לט"ו בשבט. מסביר צחי רולניק, רכז שכבה ט' ומחנך ט' 8: "ביום שדה החיטה יורדים כל תלמידי שש השכבות בשבילים שסימנו מבעוד מועד אל השדה, ומשליכים את הזרעים לרגבים. ההכנות מתחילות כחודש ימים קודם לזריעה עצמה. מראהו של שדה חיטה צהוב המתנועע ברוח, תחת שמי ארץ ישראל, הוא אחד המראות היפים. השלווה שמשרה השדה, האוושה החרישית של השיבולים הכורעות תחת עומס הגרגרים, כל אלו מרחיבים את הלב והנשמה. מתוך הדימוי הזה יצרנו, כאן בבית הספר השש שנתי של הכפר הירוק, מסורת החוזרת מידי שנה ומערבת את כל תלמידי בית הספר, מכיתה ז' ועד ל-"ב, בהכנות לזריעת שדה החיטה בסמוך לבית הספר. מבחינתנו המורים, חשוב לנו לנצל את השדה כדי להעביר לתלמידים ערכים שחרתנו על דגלנו – האהבה לארץ ישראל ואדמתה (אנו גם בית ספר חקלאי), האהבה והשמירה על הסביבה והטבע, ערכים חברתיים של ערבות הדדית וצדק (כפי שמתבטאים בחוקי הלקט, הפאה והשכחה בשדה התנ"כי), הצמיחה החינוכית (של הילד לנער) ועוד ערכים רבים. ההכנות מתחילות במערכי שיעור, שכל מחנך בונה סביב הנושא מזווית ייחודית, על פי בחירתו. השיעור כולל דיון רעיוני, המערב את התלמידים. בנוסף, שומעת כל שכבה הרצאה מקיפה מפי המורה רוני שושן, שהוא האגרונום הראשי של בית הספר והכפר, על גידול החיטה והאכלת אוכלוסיות העולם. בהרצאה מוצגים נושאים נבחרים, כמו סוגיות של שפע, רעב, יעול גידול החיטה ועוד – המעסיקות את העולם מאז ומתמיד. עם השכבה שלי, של

כיתות ט', דיברתי על "מחזור החיטה בתנ"ך" – בחריש, בקציר, בעומר, בדיש וכו', בראי ספרות המקרא.

כשבועיים לפני יום הזריעה, נשלחים לשדה צוותי תלמידים, חמושים בצבעי ספריי ושבלונות שיצרו בעצמם, לסמן את תוואי ההליכה מבית הספר עד לשדה. זהו "שביל החיטה", שיוביל את התלמידים אל מתחם הזריעה. אני כמורה נרגש בכל פעם מחדש למראה שיירות התלמידים בחולצות הלבנות, כשכל שכבה מצוידת בסרטים ובנדנות בצבע שבחרה. כל שכבה נושאת כרזה שעיצבה.

את הצעדה לשדה מלווים תלמידי מגמת המוסיקה, בשירי ארץ ישראל ולהיטים אהובים, וזה הרגע בו כל תלמיד מוציא מכיסו את שקית הזרעים ומניף אותם על פני התלמים. ומה שנותר הוא להתפלל לגשם. גשמי חודשי נובמבר ודצמבר טובים לצמיחת החיטה. כידוע, בית הספר שלנו נמצא בין רמת השרון לעיר תל אביב, מוקף בניינים ושכונות, וכל עוד נוכל לשמר את המסורת ויהיו לנו שדות, נמשיך. כל ההשקעה ביום הזה משתלמת כשרואים את יחסם הרציני והחגיגי של התלמידים, ואת השמחה שביציאה לטבע. אחרי הזריעה חוזרים לבית הספר, למופעי קריאה וטקס שעורכים התלמידים. הטקסטים שנבחרו על ידם מבטאים את הקשר שהם חשים לחיטה ולאדמה".

@ ~~~~~ @ ~~~~~ @ ~~~~~ @ ~~~~~ @